

## CUPRINS

|                                                                                                |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Cuvânt înainte .....</b>                                                                    | <b>9</b>  |
| <b>Introducere. Științele organizațiilor – câmp de cercetare multidisciplinară.....</b>        | <b>13</b> |
| Repere istorice.....                                                                           | 13        |
| Câmp de investigare.....                                                                       | 18        |
| Interes social .....                                                                           | 21        |
| <b>Capitolul 1. Cercetarea științifică în contextul mutațiilor contemporane.....</b>           | <b>27</b> |
| 1.1. Cercetarea științifică - activitate instituționalizată<br>de producere de cunoștințe..... | 27        |
| 1.2. Tipuri de cercetare științifică .....                                                     | 31        |
| 1.3. Cunoașterea, sursa mutațiilor contemporane .....                                          | 34        |
| 1.4. Cercetarea-inovarea din perspectivă europeană .....                                       | 38        |
| 1.5. Cercetarea științifică în contextul transformării digitale.....                           | 43        |
| <b>Capitolul 2. Cadrul epistemologic al cercetării științifice .....</b>                       | <b>51</b> |
| 2.1. De la filozofie la epistemologie .....                                                    | 51        |
| 2.2. Diversitatea științelor și cunoașterea.....                                               | 54        |
| 2.2.1. Știința și cunoașterea.....                                                             | 54        |
| 2.2.2. Diversitatea științelor.....                                                            | 58        |
| 2.3. Definiția și accepțiunile epistemologiei .....                                            | 63        |
| 2.4. Știința epistemologiei sau epistemologia științelor? .....                                | 65        |
| 2.5. Progresul cunoașterii științifice .....                                                   | 70        |
| <b>Capitolul 3. Formarea raționamentelor în cercetarea științifică .....</b>                   | <b>75</b> |
| 3.1. Raționamentele abstracte la idealiști.....                                                | 76        |
| 3.2. Raționamentele deductive și cunoașterea.....                                              | 79        |
| 3.2.1. Raționalismul lui Descartes .....                                                       | 79        |
| 3.2.2. Criticismul lui Kant .....                                                              | 82        |
| 3.3. Cartezianismul în științele organizațiilor .....                                          | 83        |
| 3.3.1. Originea cartezianismului în științele organizațiilor.....                              | 83        |
| 3.3.2. Evoluția cartezianismului în practica organizațiilor .....                              | 85        |
| 3.3.3. Este cu adevărat vina lui Descartes? .....                                              | 87        |
| 3.4. Raționamentele inductive la empiriști .....                                               | 88        |
| 3.4.1. Bazele empirismului.....                                                                | 88        |
| 3.4.2. Limitele raționamentelor inductive .....                                                | 90        |
| 3.5. Poziționarea cercetătorului pe axa raționalism - empirism .....                           | 93        |
| <b>Capitolul 4. Poziționarea epistemologică a unei cercetări .....</b>                         | <b>97</b> |
| 4.1. Spre o definiție a paradigmei.....                                                        | 97        |
| 4.2. Pozitivismul și producerea cunoașterii .....                                              | 100       |
| 4.3. Limitele pozitivismului. Postpozitivismul .....                                           | 103       |
| 4.4. Constructivismul .....                                                                    | 104       |
| 4.4.1. Originea cunoașterii la constructiviști .....                                           | 105       |

|                                                                                            |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 4.4.2. Tipologia constructivismului.....                                                   | 108        |
| 4.4.3. Modelarea sistemică constructivistă .....                                           | 110        |
| 4.5. Interpretativismul .....                                                              | 114        |
| 4.6. Poziționarea cercetătorului pe axa pozitivism<br>constructivism/interpretativism..... | 115        |
| <b>Capitolul 5. Demersul preliminar al unei lucrări de cercetare științifică.....</b>      | <b>121</b> |
| 5.1. Proiectul de cercetare: un demers creator și responsabil.....                         | 121        |
| 5.2. Organizarea demersului științific .....                                               | 125        |
| 5.3. Specificul și interesul etapei exploratorii a cercetării.....                         | 129        |
| 5.4. Conținutul etapei exploratorii.....                                                   | 131        |
| 5.5. Alegerea subiectului și delimitarea obiectului cercetării .....                       | 132        |
| 5.6. Metodele de documentare specifice etapei exploratorii .....                           | 137        |
| 5.6.1. Studiul literaturii de specialitate .....                                           | 138        |
| 5.6.2. Interviu exploratoriu .....                                                         | 144        |
| 5.6.3. Alte surse de documentare preliminară.....                                          | 144        |
| <b>Capitolul 6. Problematica cercetării: construcție intelectuală formalizată .....</b>    | <b>147</b> |
| 6.1. Conținutul etapei de problematizarea a cercetării .....                               | 147        |
| 6.2. Problema ca punct de plecare al demersului științific .....                           | 150        |
| 6.2.1. Problemele comune și emergența problemelor sociale.....                             | 150        |
| 6.2.2. Trecerea de la problemă socială la o problemă de cercetare.....                     | 152        |
| 6.3. Întrebarea de cercetare.....                                                          | 157        |
| 6.3.1. Sursa întrebărilor de cercetare .....                                               | 158        |
| 6.3.2. Caracteristicile calitative ale întrebărilor de cercetare .....                     | 162        |
| 6.4. Ipotezele cercetării.....                                                             | 165        |
| 6.4.1. Definiția ipotezei.....                                                             | 165        |
| 6.4.2. Tipurile de ipoteze .....                                                           | 168        |
| 6.4.3. Caracteristicile ipotezelor.....                                                    | 170        |
| 6.5. Formalizarea problematicei cercetării.....                                            | 171        |
| 6.5.1. Conceptul de problemă de cercetare.....                                             | 171        |
| 6.5.2. Redactarea problematicei de cercetare .....                                         | 173        |
| <b>Capitolul 7. Modelarea în cercetarea științifică.....</b>                               | <b>179</b> |
| 7.1. Conceptualizarea – reprezentare mintală a obiectului cercetării.....                  | 180        |
| 7.1.1. Conceptele: elemente de bază ale limbajului de cercetare .....                      | 180        |
| 7.1.2. Teoriile de referință – repere ale conceptualizării .....                           | 182        |
| 7.2. Operaționalizarea conceptelor .....                                                   | 184        |
| 7.3. Măsurarea – formă preliminară de modelare a realității.....                           | 188        |
| 7.3.1. Definiția, obiectul și interesul măsurării.....                                     | 188        |
| 7.3.2. Nivelurile de măsurare și relațiile dintre ele.....                                 | 192        |
| 7.3.3. Calitatea măsurării.....                                                            | 195        |
| 7.4. Modelele de reprezentare a realității cercetate .....                                 | 199        |
| 7.4.1. Etapele de elaborare a modelelor .....                                              | 200        |
| 7.4.2. Tipuri de modele utilizate în cercetare.....                                        | 202        |
| 7.5. Modelarea sistemică în științele organizațiilor .....                                 | 208        |
| 7.5.1. Emergența viziunii sistemice în științele organizațiilor.....                       | 208        |
| 7.5.2. Operaționalizarea viziunii sistemice – un exercițiu<br>mai degrabă declarativ ..... | 209        |
| 7.5.3. Modelul ECAR – un alt mod de formalizare și investigare<br>a complexității .....    | 211        |

|                                                                                      |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Capitolul 8. Cadrul metodologic al cercetării științifice .....</b>               | <b>217</b> |
| 8.1. Metoda și metodologia de cercetare .....                                        | 217        |
| 8.2. Tradiții clasificatoare ale metodelor cunoașterii .....                         | 220        |
| 8.2.1. Clasificări generale.....                                                     | 220        |
| 8.2.2. Clasificări specifice științelor organizațiilor .....                         | 222        |
| 8.3. Deducția, inducția și abducția – raționamente științifice complementare.....    | 224        |
| 8.3.1. Deducția .....                                                                | 225        |
| 8.3.2. Inducția .....                                                                | 226        |
| 8.3.3. Abducția .....                                                                | 228        |
| 8.3.4. Complementaritatea raționamentelor științifice .....                          | 229        |
| 8.4. Alegerea metodei de cercetare .....                                             | 230        |
| 8.5. Combinarea diferitelor metode de cercetare .....                                | 233        |
| 8.6. Transformarea digitală și perspectivele metodologice .....                      | 237        |
| <b>Capitolul 9. Strategii de acces la realitate în științele organizațiilor.....</b> | <b>243</b> |
| 9.1. Culegerea datelor și informațiilor în cercetarea științifică .....              | 245        |
| 9.1.1. Cercetarea documentară – demers structurant și recurent .....                 | 245        |
| 9.1.2. Experimentarea .....                                                          | 249        |
| 9.1.3. Observația .....                                                              | 254        |
| 9.1.3.1. Observația structurată .....                                                | 258        |
| 9.1.3.2. Observația nestructurată .....                                              | 265        |
| 9.1.4. Cercetarea comparativă .....                                                  | 268        |
| 9.2. Prelucrarea și analiza datelor în cercetarea științifică .....                  | 272        |
| 9.2.1. Prelucrarea și analiza datelor cantitative .....                              | 272        |
| 9.2.2. Prelucrarea și analiza datelor calitative .....                               | 272        |
| 9.2.2.1. Analiza de conținut .....                                                   | 273        |
| 9.2.2.2. Cartografia cognitivă .....                                                 | 275        |
| 9.3. Metode mixte .....                                                              | 278        |
| 9.3.1. Scalarea .....                                                                | 278        |
| 9.3.2. Studiul de caz .....                                                          | 281        |
| 9.3.3. Monografia .....                                                              | 282        |